

Mati

Ob tem imenu zazvenijo v človeški duši najnežnejše strune. Ta beseda izraža ljubezni, ki ožarja sijaj ljubezni, skrbnosti, požrtvovalnosti. Ni to umetno ustvarjen sijaj kakor oni, ki ga večja roka slikarjeva pričara na platno. To je izliv materinega čustva, odsev materinega duha. Mati je kakor sonce v družini. Njegova toplina ogreva vse, njegova luč sveti vsem. Kaj pomenja zaton tega sonca, preizkušni v vsej bridkosti otrok, ki mu je v nežni mladosti smrt ugrabila mater. Ni več toplih ustnic, ki so šepetale besede največje miline ter z nežnim poljubom razgnale mrak z otrokovega čela in nevoljo iz njegovega srca. Ni več tistega naročja, kjer se je moglo oko mladega zemljana izjokati in nesrečno srce iztarnati. Ni več mehke in hkrati krepke roke, ki je bila otroku varna vodnica in najmočnejša zaslomba. Turobna senca je legla na otroka ter ga spremlja do poznih let, včasih do poslednjega dne v življenju.

Največja dobrotnica pa je mati otroku kot vzgojiteljica. Prava mati se zaveda te svoje najvažnejše naloge. Kakor je ona glavna oblikovalka otroškega telesa, tako je tudi prva oblikovalka njegovega duha. Če mati ne začne oblikovati otrokove duše, bo morda ostala neoblikovana vse življenje. Prve resnice o Bogu slišijo otroku na ušesa iz materinih ust. Če otrok ni slišal iz teh ust, bodo njegova beseda nemara ostala zanje gluha za vedno. Iz materinih besed povzame otrok prvi nauk o tem, kar je dobro, kar slabo, kar je dovoljeno, kar prepovedano. V materini šoli se otrok priučiti temu, kar je treba vsakemu dobremu članu človeške družbe: zatiranju slabih nagnjenj, samozatajevanju, pokorščini in smislu za red.

S tem izvršuje mati najvažnejšo nalogo v službi naroda. Narod je kakor drevo, ki vzraščča iz korenin, katere se vedno pomlajajo. Če se v te korenine zaje črv ali gniloba, bodo usahnile in z njimi izhiralo tudi drevo. V moralnem oziru je ta črv verska mlačnost, ki se poraja iz lažnivega svobodoumja in se rada razvija v protiverstvo in brezverstvo. Čim bolj se ta črv jača, tem bolj korenina slabi in

tem bolj se v njej širi gniloba materializma, ki nagiba človeške duhove samo v ta svet in človeška srca samo v uživanje gmotnih dobrin. Tak narod boleha iz korenin v smrt. Njegova osnovna celica, družin, je razkrojena. Razkroj pa se je začel pri materi, ki se ni zavedala svojih dolžnosti do naroda, ker se je nje-
no mišljenje odtujilo Bogu.

V polni meri more svoje velike dolžnosti izvršiti samo globoko verna mati, ki se po visokem zgledu Matere božje ima za dekle Gospodovo. Takšna mati se ne brani otrok, marveč jih prejema kot dar iz božjih rok. Čim več je tega daru, tem bolj se raduje, ker s tem daje člane Cerktvi in narodu. Kot Gospodova dekla gleda v otrokih ne samo svoje, marveč tudi božje otroke. Zato se na vso moč trudi, da jih vzgoji kot božje otroke. Brez vere, brez molitve, brez nadnaravne pomoči božje milosti je to nemogoče. Zato dobra mati stavi vse svoje zaupanje v Boga in v priprošnje vzornice krščanskih mater, božje Matere Marije. Praznik Marijinega oznanjenja, ki je praznik božjega materinstva Marijinega, je tudi praznik krščanskih mater. Ob tem prazniku prikazuje mladina po svojih krščanskih organizacijah materam izraze svojega spoštovanja, svoje ljubezni, hvaležnosti in vdanosti.

Zasluge takšne matere so tudi neprecenljive vrednosti za narod. Zanimivo dejstvo je, da se narodni jezik imenuje materinski jezik. Mati je njegova prva učiteljica in glavna varuhinja. Če se mati temu jeziku odtuji, onemi njegov glas v družini in po družinah v narodu. V dokončno smrt obsodi narod mati. Če mati noče več varovati, ljubiti in gojiti narodnega jezika, ga bo kmalu izpodrinil tuj jezik in zemljo narodovo bo zavzel tujerodni osvajalec. Slovenski jezik so ohranile in obranile slovenske matere. Brez njihove neizčrpilive ljubezni in žilave vztrajnosti bi bil naš jezik izginil v preteklosti in tudi v sedanosti tamkaj, kjer širi šola tuj jezik in tujo miselnost. Zato slava in hvala tebi, slovenska krščanska mati! Ostani z vso močjo materinske ljubezni na braniku našega naroda in njegovega jezika!

Naše kmečko-nadaljevalno šolstvo

Z letošnjim letom stopajo slovenske kmečko-nadaljevalne šole v 12. leto obstoja. V letošnjem šolskem letu je njihovo število naraslo na 91, to je največ od svoje ustanovitve. To lepo število je dokaz, da se naše kmečko prebivalstvo zaveda važnosti in potrebe poklicne izobrazbe.

Namen kmečko-nadaljevalnih šol je usposabljanje kmečke mladine za pametno in načrtno kmetovanje in vzgoja k aktivnemu sodelovanju v kmečkem narodnem in državnem občestvu. S predmeti gospodarskega značaja (poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo, vinogradništvo, gozdarstvo) usposablja mladino za boljše kmetovanje, s predmeti kmečko-občestvenega značaja pa uvaja učence v smotrno vodstvo kmetije, k poštenemu pojmovanju družinskih, vaških, narodnostnih in državljskih dolžnosti, vzbuja ljubezen do kmečke grude in do kmečkega življenja.

Smoter kmečko-nadaljevalnih šol ni popolna strokovna izobrazba mladine: 1. ker je za to premalo časa; 2. ker kmetu to niti ni potrebno. Njemu zadostuje poljudna izobrazba, in to iz onih gospodarskih panog, ki so v življenjski zvezi z njegovim delom. Najvažnejšo vlogo nima sistematska izobrazba iz vseh gospodarskih panog, temveč navajanje k pravilnemu delu. Obravnavati je torej treba najprej napačne, ki jih kmetje delajo. Zato je potrebno, da gre učitelj med ljudstvo, da ga opazuje pri delu in da mu stoji ob strani s svojimi nasveti.

V letošnjem šolskem letu je delovalo v treh okrajih 16 kmečkih nadaljevalnih šol in pri-

pravljanih tečajev. V ljutomerskem okraju: Vučja vas (25 učencev) in Križevci pri Ljutomeru (47); v lendavskem: Ižakovci (43), Lipa (42), Hotiza (33), Šhelmei (86), Srednja Bistrica (32), Odranci (58), Gančani (25), Dolina (24); v ptujskem I.: Sv. Bolfenk (23), Središče ob Dravi (17), Ormož (19), Sv. Miklavž (15), Runč (27) in Svetinje (24 učencev). Vse šole je obiskovalo 540 učencev. Večina učencev je bila stara od 18 do 24 let, nekaj pa je bilo tudi starejših gospodarjev. Vsi voditelji in predavatelji so žrtvovali mnogo prostega časa za dobro in smotrno pripravo za pouk ter so z veseljem in požrtvovalnostjo delali v šoli. V mnogih šolah se je pouk z vplekel v neprisljženem in prisrčnem razgovoru pozno v noč. Ni bila lahka naloga učitelja ali kakega drugega predavatelja, ki je po peturnem napornem šolskem delu ostajal še ure in ure tvorno delujoč v nadaljevalni šoli. Mnogi predavatelji so prihajali od daleč in so se pozno ponoči vračali ob slabem vremenu na svoje domove. Požrtvovalno delo teh pionirjev kmečkega napredka je treba javno pohvaliti ter zaslužijo, da jih pri njih prizadevanju podprejo vsi činitelji. Kmečki mladeniči pa se bodo temu trudu najlepše oddolžili, če bodo redno in v lepem številu prihajali v šole.

Prav tako moramo biti hvaležni plemeniti naklonjenosti kr. banske uprave, ki z vsemi mečmi podpira razvoj teh šol. V ne mali meri je to zasluga g. bana dr. Natlačena, ki želi, da se vsakemu kmečkemu mladeniču nudi prilika izobrazbe. Neposredno skrb za to šolstvo pa

ima kmetijski oddelek pod vodstvom g. načelnika inž. Podgornika in vodja ter organizator kmečko-nadaljevalnega šolstva g. višji svetnik Krošl.

Važna uredba o mirnodobnih invalidih

Te dni je izšla uredba o mirnodobnih vojaških invalidih. Iz te uredbe prinašamo izvleček, ki je važen za kmete, ki so v službi vojske in mornarice v mirni dobi ter so dobili ob priliki iste brez lastne krivde rane ali poškodbe in je bila radi tega njihova sposobnost za gospodarsko delo zmanjšana v toliki meri, da jih proglasi pristojna vojaška oblast za invalide. Ne pride pa v poštev glede invalidnosti poškodba iz nemarnosti.

Kdo ima pravico do invalidnine?

Pravico do invalidnih podpor po uredbi o mirnodobnih invalidih imajo:

a) mirnodobni vojni invalidi in njihovi otroci;

b) rodbine in starši umrlih mirnodobnih vojni invalidov;

c) rodbine in starši vojaških oseb, ki so izgubile življenje pri izvrševanju vojaške dolžnosti ali službe ali ob priliki iste.

V rodbino se računajo zakonska žena, zakonski otroci, izvenzakonski otroci, ki jih je poškodovani, umrli ali padli priznal pred državo oblastjo, duhovnikom ali svojim starešinom, kot tudi oni, katerih izvenzakonski oče je bil ugotovljen z razsodbo rednega sodišča, in ki so bili rojeni, preden je izvenzakonski oče dobil rano ali poškodbo, zaradi katere je bil proglašen za invalida, kakor tudi otroci, ki so bili po zakonskem potu prisvojeni, če jih je poškodovani, padli ali umrli vzdrževal.

Starši umrlih mirnodobnih vojni invalidov in vojaških oseb, ki so izgubili življenje pri izvrševanju vojaške dolžnosti ali službe, ali ob priliki iste, imajo pravico do podpore ali zaščite, če je bil potomec edini hranilec in nimajo potrebnih sredstev za življenje.

V devet skupin razdeljeni invalidi

Mirnodobni vojni invalidi so razdeljeni v devet skupin in po teh je uravnana tudi invalidnina.

V prvi skupini so invalidi s 100% nesposobnostjo, ki jim je za splošno življenje potrebna tuja pomoč. Ti dobe na račun podpore po 9000 din na leto.

V drugi skupini so invalidi s 100% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 7000 din na leto.

V tretji skupini so invalidi z 90% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 6480 din na leto.

V četrti skupini so invalidi s 70% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 5760 din na leto.

V peti skupini so invalidi s 70% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 5040 din na leto.

V šesti skupini so invalidi s 60% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 4320 din na leto.

V sedmi skupini so invalidi s 50% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 3600 din na leto.

V osmi skupini so invalidi s 40% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 2160 din na leto.

V deveti skupini so invalidi s 30% nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 1440 din na leto.

Nesposobnost izpod 30% se ne upošteva.

Mirnodobnim vojnim invalidom prve skupine pripada še posebna doklada za nego in tujo pomoč v znesku 9000 din na leto. Podpora in posebna doklada za nego in tujo pomoč pripadata ne glede na imovinsko stanje, plačo, pokojnino, druge podpore in nagrade po odred-